

FORTIDSMINNEFORENINGEN

VESTFOLD AVDELING

Verdiskapingsprosjektet Hammerdalen
Ved prosjektleder Are Thorkildsen
Høgskolen i Vestfold,
Boks 2243,
N-3103 Tønsberg

Tønsberg 14. januar 2010

Deres brev av 21.12.09 - Motivering av søkere til Kulturminnefondet fra Langestrand.

Fortidsminneforeningen har mottatt Deres henvendelse og takker for interessen for vår virksomhet. Vi forstår det slik at Verdiskapingsprosjektet Hammerdalen ønsker å engasjere Fortidsminneforeningen som konsulent i forhold til motivering av beboerne på Langestrand og hjelp med søknader til Norsk kulturminnefond samtidig som Verdiskapingsprosjektet inviterer Fortidsminneforeningen til samarbeid i en referansegruppe. Henvendelsen reiser spørsmål og utfordringer i forhold til Fortidsminneforeningens virkemåte, formål og vernepolitiske linje som vi ønsker å redegjøre for og besvare.

Konsulentarbeid, motivering av beboere og søknader til Norsk kulturminnefond

Fortidsminneforeningens virksomhet er basert på frivillighet og styret har i vårt fylke ingen lønnet stab slik Hovedstyret og Osloavdelingen har. Foreningen driver ikke næringsvirksomhet. Innteksbringende tiltak gjøres innenfor rammen av frivillighet uten forretningsmessige målsettinger. Fortidsminneforeningen kan på det grunnlaget ikke la seg engasjere forretningsmessig til å utføre arbeid med de formelle forretningsmessige krav det medfører.

Når det gjelder eventuell hjelp med søknader til Kulturminnefondet, har Fortidsminneforeningen Vestfold avdeling gjennom flere år hatt et samarbeid med Langestrands Nyttige Selskab hvor Fortidsminneforeningen etter forespørsel gir en time gratis rådgivning til huseiere på Langestrand. Dette tilbudet står ved lag.

Det kan vise seg problematisk å motivere innbyggerne på Langestrand til å bruke egne penger på bevaring av bl.a. uthus så lenge Verdiskapingsprosjektet Hammerdalen og grunneier aksepterer og går inn for riving av den historiske bebyggelsen på Øvre verksgård.

Vi er imidlertid glade for å kunne tilby Verdiskapingsprosjektet Hammerdalen og grunneier særskilt hjelp til å utforme søknader til Norsk kulturminnefond for restaurering av Klokkeboden og Vedlagrene på Øvre verksgård.

Referansegruppen

Fortidsminneforeningen kan delta i ulike samarbeid på frivillig basis i den grad vårt styre og våre tillitsvalgte prioriterer å bruke tid på dette. Spørsmålet om Fortidsminneforeningens deltagelse i en referansegruppe innenfor Verdiskapingsprosjektet Hammerdalen, må derfor besvares på grunnlag av en vernepolitisk vurdering og prioritering målt mot vernepolitisk gevinst.

Invitasjonen til deltagelse i referansegruppen innebærer en formell og tettere tilknytning til prosjektet og må for vår del sees i forhold til om vi mener det tjener vårt formål at Fortidsminneforeningen blir assosiert med prosjektet. For oss er dette et vernepolitisk spørsmål om våre to organisasjoners plattformer, målsettinger og praksis.

Fortidsminneforeningen har fulgt Verdiskapingsprosjektet Hammerdalen siden søknadsprosessen i 2006. Vi har derfor over tid dannet oss et bilde av prosjektets kulturminnepolitiske effekt i forhold til Hammerdalen og Fritzøe verk.

Vi er kjent med NIKUs Kulturminneevaluering 2008/2009. Det fremgår av NIKUs Kulturminneevaluering at byplanen for Larvik sentrum utgjør premissgrunnlaget for analysen. Fortidsminneforeningen mener byplanen til dels motvirker bevaringsformålet ved å tillate riving, malplasserte byggevolumer og uforsvarlige høyder i det gamle jernverksområdet.

FORTIDSMINNEFORENINGEN VESTFOLD AVDELING

NIKUs kulturminneanalyse mangler, av klare årsaker, en verdivurdering av Øvre verksgård, og i tillegg, faglig uavhengighet i forhold til bestiller, grunneier og kommune.

Nytteverdien av rapportens faglige innhold er begrenset av bestillingsgrunnlaget.

Fortidsminneforeningen er kjent med reguleringsarbeidet for Hammerdalen og med Verdiskapingsprosjektet Hammerdalens deltagelse i den kommunale plangruppen gjennom Trechow Fritzøes konserndirektør. I møte med Larvik kommune er vi blitt orientert om reguleringsforslagets innhold pr dags dato.

Vi beklager at det opprinnelige jernverkets mest sentrale område siden 1644, Øvre verksgård (Kullepladsen), ikke er del av planarbeidet. Øvre verksgård er fortsatt disponert som byggeområde for boliger i byplanen og oppfattes fortsatt slik av Verdiskapingsprosjektet Hammerdalen.

Vi konstaterer også at Verdiskapingsprosjektet Hammerdalen går inn for nedbygging av Langestrands eldste kirkegård, nybygging foran masovnsmurene fra 1845 med mer.

Det går en linje fra rivingen av jernlageret i 2005, gjennom bortgravningen av murrestene ved den opprinnelige masovnen i 2006, og til søknaden om å bygge parkeringsanlegg foran Oberinspektør-anlegget i 2008. De eldste og mest sentrale nasjonale historiske verdiene i området berøres massivt og negativt av prosjektets virksomhet.

Fortidsminneforeningens målsetting innebærer at planene om nedbygging av Langestrands gamle kirkegård og plassen foran masovnen fra 1845 må fjernes fra reguleringsforslaget for Hammerdalen og hele Øvre verksgård må inngå som hensynssone bevaring med byggeforbud.

Konklusjon

For Fortidsminneforeningen vil det være vernepolitisk "selvmord" å gå inn i et formelt samarbeide med Verdiskapingsprosjektet Hammerdalen i den grad prosjektet forutsettes å legitimere den skisserte utviklingen av det eldste jernverksområdet. Verdiskapingsprosjektet Hammerdalens holdning til nedbygging av sentrale historiske områder fremstår med en næringsorientert slagside og derfor er vanskelig å forene med vern slik verneprinsippene er nedfelt i for eksempel Venezia-charterets avsnitt om behandling av historiske områder.

Som det vil fremgå av dette brevet er Fortidsminneforeningen åpen for dialog dersom prosjektet er innstilt på å gi sentrale kjernespørsmål andre svar enn de vi til nå har sett fra Verdiskapingsprosjektet Hammerdalens side. Fortidsminneforeningen Vestfold avdeling går gjerne i dialog dersom det er realistisk at en dialog vil føre til at utviklingen av området får en annen retning.

For styret

Fortidsminneforeningen Vestfold avdeling

Ragnar Kristensen
leder

Bjørn Torkildsen
styremedlem

Kopi: Miljøverndepartementet, Riksantikvaren, Vestfold fylkeskommune, Larvik kommune, Langestrands Nyttige Selskab, Fortidsminneforeningens hovedadministrasjon